

Regeringskansliet, Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Redovisning av översyn av sälskyddsområden som inte längre är nödvändiga för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för säl

Beslut

Länssstyrelsen i Södermanlands län beslutar att till Regeringen överlämna redovisning av regleringsbrevsuppdraget, att genomföra en översyn av sälskyddsområden som inte längre är nödvändiga för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för säl, i enlighet med bilaga 1, 2 och 3.

Beskrivning av ärendet

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2025 avseende länssstyrelserna (Fi2025/00695) har Länssstyrelsen i Södermanlands län i uppdrag att utföra en översyn av sälskyddsområden som inte längre är nödvändiga för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för säl. Syftet med översynen är enligt regeringen att tillgängliggöra lämpliga klippor och skär för jakt på säl för att skydda sårbara fiskbestånd.

I bilagan till detta beslut framgår länssstyrelsens översyn. Uppdraget bedöms därmed slutfört.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Anna-Karin Lindblad Wieslander med handläggare Amanda Wännman som föredragande. Medverkat har även avdelningschef Erik Hjortsberg, enhetschef Inger-Marie Wohlfarth och chefsjurist Christian Finnerman.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilaga

1. Översyn av salskyddsområden som inte längre är nödvändiga för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för säl
2. Exceltabell över skyddade områden som ingått i översynen
3. Karta över områden med skydd för gråsäl

Översyn av sälskyddsområden som inte längre är nödvändiga för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för säl

Uppdrag

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende länsstyrelserna (Fi2025/00695) ska Länsstyrelserna i Gävleborgs, Södermanlands, Skåne och Västra Götalands län utföra en översyn av sälskyddsområden som inte längre är nödvändiga för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för säl. Syftet med översynen är enligt regeringen att tillgängliggöra lämpliga klippor och skär för jakt på säl för att skydda sårbara fiskbestånd.

Nedan följer Södermanlands läns redovisning av uppdraget.

Sammanfattning

Södermanland, som en del av kärnområdet för Östersjöpopulationen av gråsäl, har sedan 2021 en minskande population av gråsäl enligt årliga inventeringar under pälsbytet. Inom kärnområdet föds 90 % av kutarna i populationen och 74 % av gråsälarna i populationen använder klippor och skär inom kärnområdet under pälsömsningen. Under 2023 räknades 34 % av hela Sveriges gråsälspopulation in i Södermanland. Inventeringar som görs ger en ögonblicksbild av populationen och information om dess utbredning under resterande delar av året saknas.

I länet förekommer totalt 16 områden som har någon form av skydd för gråsäl i enlighet med uppdragets avgränsningar. Åtta av dessa områden är Natura 2000-områden där det finns ett direkt eller indirekt utpekande av gråsäl. Dessutom pekas gråsälen eller dess naturtyp, skär i Östersjön (1620), ut i beslutet eller skötselplanen för naturreservaten Hartsö och Lacka, Långö, Persö, Rågö och Ringsö. Gråsäl anses även utpekad i Askö naturreservat vars syfte är bevarande av marina djurarter och dess reproduktionsområden. Längs med Södermanlands kust finns tre utpekade sälskyddsområden (Sörbrott, Stångskärsrev och Sörbobrotten).

Naturhistoriska riksmuseets (NRM) årliga miljöövervakning inom sälskyddsområdena visar sedan år 2016 variationer mellan 437 upp till 3 807 gråsäl med det högsta antalet räknade sälar år 2023, vilket motsvarar som mest 24 % av det inventerade gråsälbeståndet i Södermanlands län. I det Natura 2000-område (Hävringe-Källskären) som omfattar sälskyddsområdena visar NRM:s årliga miljöövervakning sedan år 2016 en variation mellan 2 886 upp till 11 329 gråsäl i området, vilket som mest motsvarar 52 % av det inventerade gråsälbeståndet i Södermanlands län.

I Södermanlands län finns fyra beslutade fiskfredningsområden samt ytterligare tre som väntar på beslut. Dessa områden är ofta kustnära grunda vikar i den inre skärgården, där gråsäl inte uppehåller sig i lika stora antal som i skyddade områden i ytterskärgården.

Jakt på säl är inom länet endast begränsat eller förbjudet inom salskyddsområdena, samt i ett fåtal naturreservat i Södermanlands norra delar. Större delen av kusten omfattas av skydd enligt Natura 2000-lagstiftningen, vilket innebär att om jakten på ett betydande sätt kan påverka Natura 2000-områdenas utpekade värden kan jakten kräva tillstånd men den är inte reglerad.

Länsstyrelsen i Södermanland län ser inga särskilda skäl till att genomföra lättnader kring jakt på säl inom naturreservaten eller häva beslutet på tillträdesförbudet för salskyddsområdena. Den jaktkvot som tilldelas Södermanland har kunnat uppnås trots rådande jaktbestämmelser även om den nationella kvoten inte nåtts. Det finns, enligt experter, mycket som tyder på att gråsälens risker att flytta längre in i skärgården om den skulle störas inom skyddade områden i ytterskärgården. Något som skulle kunna påverka fiskbestånden, då många av de känsliga områdena för fisk (föryngringsområden) finns mer kustnära.

Avgränsning av uppdraget

Följande typer av områdesskydd har inkluderats i redovisningen:

- Salskyddsområden beslutade enligt 7 kap. 12 § miljöbalken/14 b § naturvårdslagen (1964:822).
- Naturreservat och nationalparker där skydd av säl finns med i syftet eller där det finns föreskrifter i syfte att skydda säl från störning.
- Natura 2000-områden där säl är förtecknad som art eller ingår som en typisk art för ett förtecknat habitat.

Inledning

Södermanland är en del av det kärnområde som tillsammans med Stockholms och Östergötlands län utgör uppehåll för 74 % av Östersjöns gråsälspopulation under pälsömsning och där över 90 % av kutarna föds.¹ Det gör området extra känsligt för störningar och eventuella sådana skulle kunna påverka gråsälens gynnsamma bevarande status (GYBS) mer än exempelvis jakt i andra områden.²

¹ Carlsson, A., Ahola, M. and Eriksson, P. 2024. Områdesskydd för gråsäl i Östersjön. Rapport från Naturhistoriska riksmuseet, 2024:4, Naturhistoriska riksmuseets småskriftsserie.

² Carroll, D., Ahola, M. P., Carlsson, A. M., Sköld, M., & Harding, K. C. (2024). 120-years of ecological monitoring data shows that the risk of overhunting is increased by environmental degradation for an isolated marine mammal population: The Baltic grey seal. *Journal of Animal Ecology*, 93, 525–539. <https://doi.org/10.1111/1365-2656.14065>

Sälpopulationer i länet

Östersjöpopulationen av gråsäl, som är den arten som återfinns i Södermanlands län och därför hanteras i denna redovisning, ökar i antal men antalet gråsäl som uppehåller sig i Södermanland har minskat sedan 2019. Man kan också se att gråsälarna har gjort en förflyttning söderut.³ Under 2019 räknades 37 % av Sveriges totala antal i Stockholm län och 26 % i Södermanlands län, medan 2023 var motsvarigheten 26 % och 34 %.

Naturhistoriska riksmuseet (NRM) utför årligen en räkning av gråsäl under pälsoomsningen och var femte år under kutningssäsongen. Den årliga räkningen har åren 2016–2023 varierat från 7 337 till 21 757 gråsäl i Södermanland. Hela Östersjöpopulationen av gråsäl anses ligga mellan 60 000 och 80 000 individer. Detta skulle innebära att som mest befinner sig 36 % av hela Östersjöpopulationen i Södermanland under pälshytet.

Kutningsinventeringen 2021 visade att det fanns 6 kutningslokaler i Södermanlands län, där 69 kutar kunde räknas. Detta motsvarar 2,8 % av alla räknade kutar. Data från räkningen 2025 är ännu inte publicerad men resultatet ser preliminärt ut som 2021.⁴ Miljöövervakningen möjliggörs genom att gråsälarna ligger på klippor och skär men det ger inte en helhetsbild av populationsfördelningen inom aktuella län och länder om någon sådan skulle finnas. Gråsälarna är en högst mobil art och räkning under inventeringen säger ingenting om hur många individer som eventuellt uppehåller sig inom länsgränserna, och då skulle kunna anses som en lokal population under resterande månader på året.

Det saknas en tydlig nivå för gynnsam bevarandestatus (GYBS) för gråsäl. HELCOMs rekommendation på 10 000 individer som Limit Reference Level (LRL) i Östersjöpopulationen⁵ refererar till en lägstanivå innan populationen riskerar kollaps, men det är inte tydliggjort vad som anses vara Target Reference Level (TRL) och inte heller om den kan ses som GYBS.

Den samlade bedömningen om GYBS enligt EU:s art- och habitatdirektiv grundar sig på utbredning, population, livsmiljö/kvalitet och framtidsutsikter. För att bevarandestatusen ska vara gynnsam krävs att alla kategorierna bedöms som gynnsamma, eller att tre är gynnsamma och en är okänd. Statusen för Sveriges sälarter bedöms även enligt EU:s havsmiljödirektiv. För havsmiljödirektivet är kategorierna abundans, utbredning, späcktjocklek och dräktighetsfrekvens och en sammanvägd bedömning görs om god miljöstatus uppnås. Det innebär att en population eller art kan ha gynnsam bevarandestatus med inte god miljöstatus. För att förvalta respektive arters populationer behövs en sammanvägning av dessa kategorier. Eftersom Havs- och vattenmyndigheten arbetar med att

³ Sälpopulationernas tillväxt och utbredning samt effekterna av sälskador i fisket och sälarnas roll i ekosystemet. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2025:2.

⁴ Personlig kommunikation med Anja Carlsson, NRM.

⁵ [Grey seal distribution - HELCOM indicators](#)

revidera förvaltningsplanerna för säl är bedömningarna, vad Länsstyrelsen känner till, inte gjorda ännu.

Skyddade områden för säl

I länet förekommer totalt 16 områden som har någon form av skydd för gråsäl i enlighet med uppdragets avgränsningar. I åtta av dessa områden finns ett direkt eller indirekt utpekande av gråsäl med stöd av 7 kap. 28 § miljöbalken, så kallade Natura 2000-områden. Direkt utpekande av arten gråsäl finns i sju områden (Hävringe-Källskären, Rågö, Sävö, Ringsö, Långö, Lacka och Hartsö). I det sista området (Askö) utgör gräsälen en typisk art till utpekade naturtypen Skär i Östersjön (1620).

Gråsäl eller dess naturtyp (1620) pekas även, med stöd i 7 kap. 4 § miljöbalken, ut i beslut för naturreservaten Hartsö och Lacka samt i skötselplanen för Långö, Persö, Rågö och Ringsö naturreservat. Gråsäl anses även utpekad i Askö naturreservat vars syfte är bevarande av marina djurarter och dess reproduktionsområden. Även detta med stöd i 7 kap. 4 § miljöbalken.

Längs med Södermanlands kust finns tre utpekade sälskyddsområden (Sörbrott, Stångskärsrev och Sörbobrotten), som alla upprättades under 70-talet med stöd av dåvarande 14 b § naturvårdslagen och 15 § naturvårdskungörelsen. Områdena har sedan dess haft tillträdesförbud året runt. NRM:s årliga miljöövervakning visar sedan 2016 variationer mellan 437 och 3 807 gråsäl med det högsta antalet 2023. Detta motsvarar som mest 24 % av det inventerade gråsälbeståndet i Södermanlands län.

Det Natura 2000-område (Hävringe-Källskären) som omfattar sälskyddsområdena har ett bevarandesyfte specifikt riktat mot gråsäl som lyfter att området fortsättningsvis ska vara en av Östersjöns starkaste tillhåll för gråsäl. NRM:s årliga miljöövervakning visar sedan 2016 en variation mellan 2 886 och 11 329 gråsäl inom Natura 2000-området, vilket som mest motsvarar 52 % av det inventerade gråsälbeståndet i Södermanlands län.

Sårbara fiskbestånd

Enligt Sveriges Lantbruksuniversitets (SLU) fiskbarometer klassas de flesta större kustnära fiskarter, såsom gädda, abborre och gös, i Södermanlands län som "mycket sannolikt inte inom biologiskt säkra gränser i Egentliga Östersjön (ICES-delområde 22-29)". Något som är en genomgående trend för många ekonomiskt viktiga fiskarter i hela Östersjön. Flera fiskbestånd tros ha kraschat på grund av ett storskaligt trålfiske under många år.

I Södermanlands län finns fyra beslutade fiskredningsområden med stöd av 2 kap. 7 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen. Dessa ligger inom Askö -, Bokö Oxnö -, Lacka -och Persö naturreservat, vilka är viktiga områden för fiskrekrytering. Utöver de områden som redan är beslutade finns det ytterligare tre som väntar på beslut, vilka ligger inom Ringsö -, Sanda Holme -och Stendörren

naturreservat. Områden är ofta kustnära grunda vikar i inre skärgården. I Södermanland finns det inga fiskfredningsområden i anslutning eller i närhet till sälskyddsområden, men det finns inom Natura 2000-områden eller naturreservat. Ett exempel är Kuggviken på Västra Ringsö. Hela området är också utpekade för gråsäl men viken ligger i innerskärgården mot fastlandet. För att skydda fisken kommer Länsstyrelsen i Södermanlands län, tillsammans med Nyköping kommun, under 2026 sätta ut sälkrämmor i viken för att minska sälpredation. Viken är ett av länets viktigaste rekryteringsområden för fisk och för att minska trycket på fisken från sälpredation anses det som en viktig åtgärd även om omfattningen av sälpredationen inte är fastställd. Naturreservaten Askö, Lacka och Persö är i sin helhet fredade för fisk. Alla tre områden anses nyttjas av gråsäl för födosök och effekten på fisken från sälpredation är inte utredd.

Genomförande av uppdraget

För att ge ett så detaljerat och korrekt underlag som möjligt har översynen inneburit en genomgång av samtliga naturreservat, Natura 2000-områden och sälskyddsområden som ligger längs med den sørmländska kusten. Både reservatsbeslut, föreskrifter, skötsel- och bevarandeplaner har använts som underlag.

En intern diskussion har förts med enheter där olika kopplingar och kompetenser till det utpekade uppdraget har tillfrågats att delta. Extern kommunikation med jägare och skärgårdsarrendatorer har förts för att få en bild av eventuell påverkan på näringsidkare och intressenter.

Även kommunikation och kunskapsinsamling har hämtats från experter på Havs- och vattenmyndigheten, Göteborgs Universitet (GU), SLU Aqua och Naturhistoriska Riksmuseet (NRM).

Rättsliga förhållanden

Efter vägledningsmöten med Naturvårdsverket den 24 april och 26 maj 2025 tydliggjordes de rättsliga förhållandena för att tillgängliggöra klippor och skär för jakt på säl.

Naturvårdsverket informerade att djurskyddsområden (enligt 7 kap. 12 § miljöbalken) och ordningsföreskrifter (enligt 7 kap. 30 § miljöbalken) inte har några kvalifikationskrav men behöver följa 37 § förvaltningslagen.

För A-föreskrifter i naturreservatsbeslut finns kvalifikationskravet synnerliga skäl.

Utöver detta behöver myndigheter bevaka att gynnsam bevarandestatus bibehålls för utpekade arter och naturtyper i områden som omfattas av Natura 2000-lagstiftningen (enligt 16 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Resultat av översynen

Länsstyrelsen i Södermanland bedömer att det inte bör vidtas några lättnader i jaktregleringen på gråsäl inom länets skyddade områden.

Åtta områden omfattas av Natura 2000-lagstiftningen vilket innebär att om jakten på ett betydande sätt kan påverka Natura 2000-områdena kan jakten kräva tillstånd ("Natura 2000-tillstånd") enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Jakt på gråsäl i dessa områden kan alltså behöva prövas beroende på hur jakten påverkar respektive område och gråsälens bevarandestatus/tillstånd. Natura 2000-områden behöver därmed inte betyda ett hinder för att jaga gråsäl, men jakten får inte påverka upprätthållandet eller möjligheten att uppnå gynnsam bevarandestatus.

I Södermanlands län finns restriktioner för jakt på gråsäl inom de tre utpekade salskyddsområdena i ytterskärgårdens sydligaste delar. Dagens bedömning är att det generellt finns få områden där sälen kan verka helt ostört. Flera expertinstanser, däribland Havs- och vattenmyndigheten, SLU Aqua, GU och NRM påtalar att det är högst olämpligt att upphäva eller minska skydd som funnits under så lång tid som i Södermanlands län. Skär som inte använts under flera år ska inte anses övergivna utan gråsäl återkommer ofta till dessa. Länsstyrelsen i Södermanlands län bedömer därför att salskyddsområdena Sörbobrotten, Stångskärsrev och Sörbrott fortfarande fyller sitt syfte att ge gråsäl i Östersjön skydd. Restriktioner för jakt på gråsäl uppstår även tillfälligt under tillträdesförbud i fågelskyddsområden där även gråsäl uppehåller sig. Även för dessa områden bedömer Länsstyrelsen att skyddet genom tillträdesförbudet är nödvändigt för att skydda känsliga fågelpopulationer.

Reglering av jakt finns också i naturreservaten Lacka och Persö, samt inom delar av Askö. Naturreservaten Persö och Askö är en del av Askölaboratoriets undersökningsområde där vikt läggs på ostörd marin miljö och bör förbli så i forskningssyfte. För Lacka och Persö regleras jakten i områdenas A-föreskrifter och Länsstyrelsen i Södermanlands län bedömer att det inte finns synnerliga skäl att häva detta beslut.

Att störa gråsäl i nuvarande skyddade områden kan medföra en förflyttning av populationen både till andra län och längre in mot kusten, där vi har känsliga lek- och vandringsområden för fisk. Utifrån uppdraget att värna om sårbara fiskbestånd är Länsstyrelsens bedömning att det är mer fördelaktigt att gråsäl fortsätter att uppehålla sig i ytterskärgården där salskyddsområdena idag ligger.

Det finns i dagsläget stora osäkerheter kring vad som krävs för gynnsam bevarandestatus hos gråsäl då detta inte är utrett. I samband med regleringsbrevsuppdraget till länsstyrelserna om översyn av salskyddsområden har även uppdrag delats ut till andra myndigheter/organisationer för att samla in mer data som skulle kunna underlätta bedömningen av exempelvis GYBS, vilket är en förutsättning för att kunna bedöma hur statusen kan påverkas av att möjliggöra jakt.

Forskning från 2024 visar på att högre jaktkvoter än vad som finns i dagsläget med ca 1 000 djur kan ha negativ påverkan på gråsälspopulationens bevarandestatus.⁶ I dagsläget fylls den länsspecifika kvoten på 110 djur i Södermanland och den har även fyllts de senaste två åren. Kvoten i länet klarar att fyllas med rådande jaktreglering och Länsstyrelsen bedömer därför att en lättnad i salskyddet inte är nödvändigt ur aspekten att det inte finns möjlighet att skjuta tillräckligt många sälar för att fylla nuvarande kvot.

En åtgärd som Länsstyrelsen har övervägt att föreslå är att ändra tidsbegränsningen i tillträdesförbudet i salskyddsområdet Sörbrott från att gälla året om till en period mellan 1/2 och 15/8. Området är det minst frekventerande av länets tre salskyddsområden. Den nya tidsbegränsningen i tillträdesförbudet skulle i så fall omfatta både kutningen under februari–mars samt pålsömsningen under maj–juni, vilket är perioden då gråsälen är som mest sårbar, påverkbar av störning och har störst risk för påverkan på populationsnivån. En risk och konsekvens av att minska tiden för skyddet skulle dock vara att gråsälen börjar söka skydd längre in i skärgården och skulle då närma sig rekryteringsområdena för fisk, vilket går emot syftet med översynen i detta uppdrag. Det skulle även kunna innebära att fler fertila honor skjuts då de är mer platstrogna än exempelvis årsungar och hanar, vilka är de som ofta fastnar i fiskenät. Fertila honor driver föryngringen av populationen, därför kan en minskning av dem i högre grad påverka populationsutvecklingen och i längden artens gynnsamma bevarandestatus. Länsstyrelsen bedömer därför att ändra tidsbegränsningen i tillträdesförbudet i salskyddsområdet Sörbrott inte är en lämplig åtgärd att föreslå.

Konsekvenser

Den nationella jaktkvoten under licensjakten har tidigare inte alltid uppnåtts. Både under 2023 och 2024 har flest sälar i landet fällts i Södermanland. Under 2025 tilldelades varje län en egen kvot, vilket i Södermanland var 110 sälar, och kvoten inrapporterades som nådd redan under sommaren. Säljakt är mer komplicerat och kräver en del utrustning än annan jakt, vilket kan vara en anledning till att det inte finns lika många jägare nationellt som inom exempelvis jakt på klövvilt. Trots den komplicerade jakten och trots nuvarande salskyddsområden i länet nås kvoten i Södermanland, vilket kan tolkas som att jakten inte påverkas av rådande tidsbegränsningar för tillträdesförbud i salskyddsområden eller andra regleringar som påverkar möjligheten till jakt.

Gråsälen riskerar i stället att påverkas negativt av ett minskat skydd och leta sig till andra platser längs med kusten, vilket i förlängningen skulle kunna påverka rekryteringen av de sårbara fiskbestånden. Sälen är en

⁶ Carroll, D., Ahola, M. P., Carlsson, A. M., Sköld, M., & Harding, K. C. (2024). 120-years of ecological monitoring data shows that the risk of overhunting is increased by environmental degradation for an isolated marine mammal population: The Baltic grey seal. *Journal of Animal Ecology*, 93, 525–539. <https://doi.org/10.1111/1365-2656.14065>

toppredator som håller stor vikt i näringsväven och vet av erfarenhet att den är känslig för yttre störningar. En lättnad i artens skydd bör vägas tillsammans med risker för nya miljögifter, klimatförändringar som medför minde havsis och sämre kutöverlevnad, för att nämna några faktorer.

Resurser

Om en uppföljning av uppdraget skulle utdelas kommer ytterligare kostnader att uppstå. Omfattningen av detta är i nuläget svårt att uppskatta då det beror på uppdragets beskrivning och storlek. För att inte arbetet med andra frågor och uppdrag ska påverkas är det fördelaktigt om ett framtida uppdrag även tas emot tillsammans med riktad finansiering.

Övrigt

Hantering av jakt i Natura 2000-områden

Större delen av kusten är indelade i olika Natura 2000-områden enligt art- och habitatdirektivet (direktiv 92/43/EEG) där det i de flesta fall är utpekade för naturtypen 'skär och småöar i Östersjön samt gråsäl. Inom dessa områden förekommer säljakt i länet. Länsstyrelsen har under tidigare samråd ansett att jakt i områdena utanför känsliga perioder under kutning och pälsömsning, inte negativt påverkar gråsälens gynnsamma bevarande status i Östersjöpopulationen. Denna hantering skiljer sig från andra län som fattar beslut inför varje inkommande ärende. Nationella riktlinjer för detta skulle underlätta uppföljning om exempelvis fyllda jaktkvoter då det medför att jakt är enklare att genomföra i vissa län.

Fiskebarometern som verktyg

Enligt anvisningar ska redovisningen hänvisa till Sveriges Lantbruksuniversitets (SLU) fiskbarometer, vilket är ett bra övergripande verktyg men inte lika applicerbart på detaljnivå som med lokala fiskebestånd. Detta gör det svårt att utvärdera de lokala fiskebestånden inför detta uppdrag.

Ytterligare vägledning

Länsstyrelsen vill också förtydliga att genomförandet av uppdraget har försvårats av att enbart Naturvårdsverket och inte Havs- och vattenmyndigheten har haft ett regleringsbrevsuppdrag att bistå Länsstyrelserna med vägledning och kunskap i arbetet. Länsstyrelsen ser att uppdraget hade kunnat genomföras på ett mer samlat sätt med mer kunskap om påverkan på sälbestånd och gynnsam bevarandestatus om Havs- och vattenmyndigheten bidragit med information då myndigheten har nationellt förvaltningsansvar över sälen i Sverige.

Bilaga

- Excel-fil över sälskyddsområden i länet

- Karta över sälskyddsområden i länet

Översiktskarta över skyddade områden utpekade för gråsäl i Södermanlands län

